

"האפשרות לעזור לאחרים היא מתנה"

מורן דיטש, עובדת הביטוח הלאומי לשעבר, התגברה על הסרטן והקימה עמותת המורכבת ממתנדבים - חולים שנרפאו - הנותנים ייעוץ וסיוע חינוך למאושפזים בכל הקשור לזכויות והטבות • ישי שריג יצא להרפתקה של תרומת כליה, שבמהלכה כתב ספר שהוביל אותו לפעול להעלאת המודעות לנושא ולמתן עזרה לאלו הנכנסים לתהליך • "הישראלים הטובים" - כתבה שנייה בסדרה • **בשיתוף מפעל הפיס**

עמרי ליבנה

"חבר למחלקה אמר לי 'מה את עושה? לפחות כאן יש מה לאכול'. ואז נפל לי האסימון". מורן דיטש

מורן דיטש, רמלה "לכל חולה מגיעות זכויות והטבות"

לפני שש שנים, כשמורן דיטש עברה בביטוח הלאומי, למדה לתואר ראשון ותכין ננה את חתונתה, היא לא שיערה איזו תפנית יקבלו חייה, או נכון יותר - כמה תפניות עוד צפויות לה. בוקר אחד התעוררה עם כאבים חזקים בגב ותחילה חשבה שאולי אלו נעלי העקב שגורמות לכך.

קרוביה אמרו שזה הלחץ מהחתונה, אבל כשהכאב התגבר והיא סבלה מכאבי תופת ממש, עלה חשש לפריצת דיסק. בדיקה מע' מיקה גילתה שהיא סובלת מסרטן אלים בגב התחתון, עם גידול באורך 10 ס"מ ותחזית פסימית וקודרת מצד הרופאים שאמרו שיש לה עוד חודשיים לחיות.

היום, בגיל 30, נזכרת מורן בחיך כיצד אמה ("עיראקית טיפוסית", היא צוחקת) אמרה לרופא - "אבל מה עם החתונה?". יום לאחר האבחון היא נכנסה לכימותרפיה, והרופאים אפילו לא הציעו לה להקפיא ביציות, כי לא חשבו שיש לה סיכוי לשרוד. "אנחנו מנסים להציל את הגזע, לא את הענפים", הם טענו. "שכבתי במחלקה לצד מבוגרים שנפטרים אחד אחרי השני במהלך הלילה", היא מספרת על אותם ימים. בסיום התהליך מצאה עצמה מרותקת לכיסא גלגלים ומוגדרת נכה, מצבה הנפשי היה ירוד, לא היה ברור אם תשרוד ודווקא מהמקום הכי נמוך, הגיע השינוי.

"אני ואחת העובדות הסוציאליות מאוד התחברנו, ויום אחד שמתי לב שמגישים טופס עם טעות לביטוח לאומי", מספרת מורן, "כיוון שעברתי שם והכרתי את הזכויות, היה לי יתרון גדול. השמועה שאני מבינה בתחום נפוצה במחלקה, ואמרתי לאחות שכשהדלת שלי פתוחה בחדר אפשר לבוא להתייעץ". החולים החלו לזרום והיא מצאה

"אני בקשר עם עובדות סוציאליות מכל מקום בארץ שמכנות אלינו אנשים. מגיעים אלינו מפה לאוזן, מהמלצות, וגם אנחנו מגיעים אליהם. אני מרצה ב'גדולים מהחיים' ובמרכזים נוספים, ואני הבן אדם היחיד שהוא חולה סרטן שנותן להם ייעוץ"

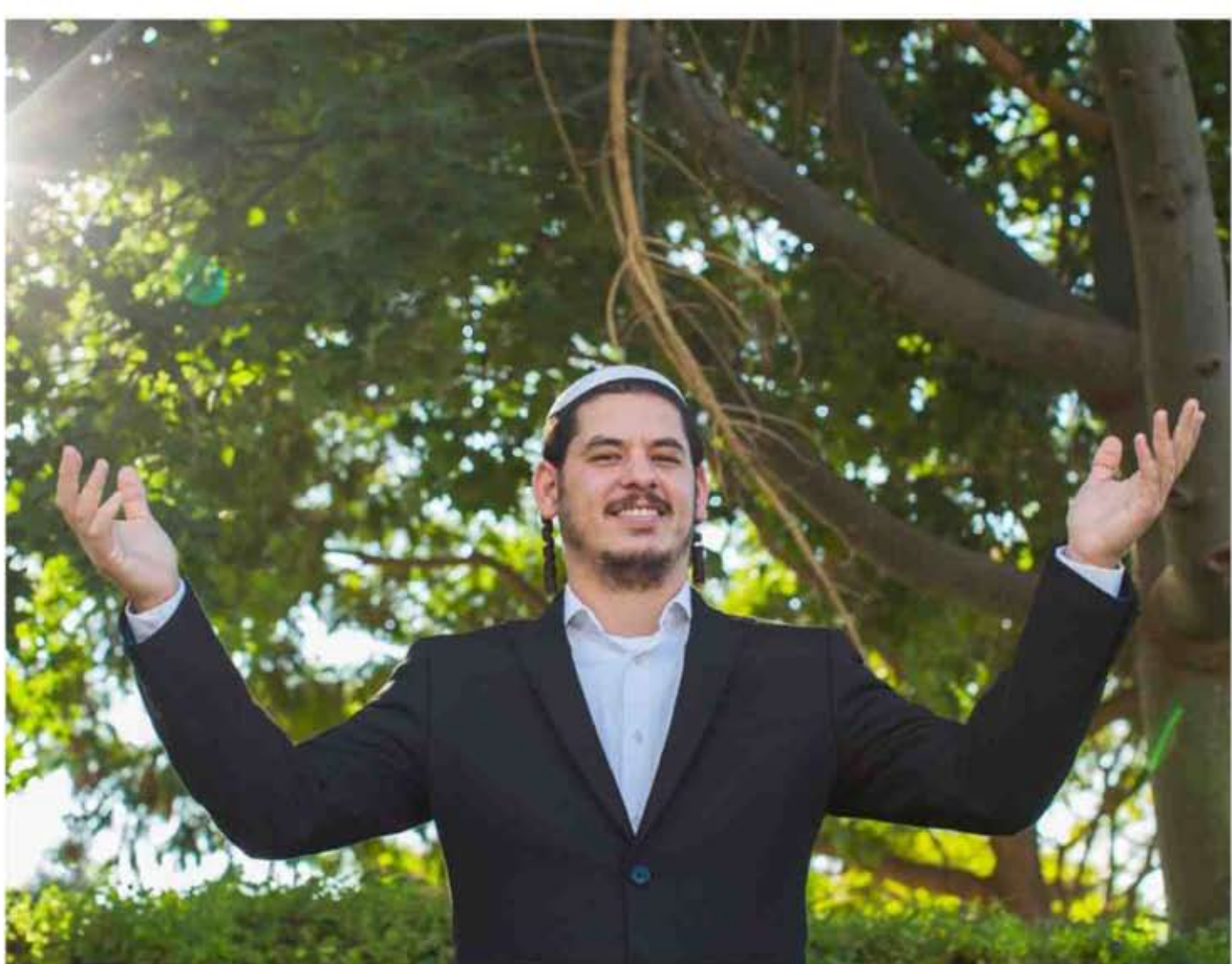
בינתיים. "יום אחד נפלתי לעצבות והוא אמר לי - 'מה את עושה שאת פה? לפחות כמי חלקה יש מה לאכול'. ואז נפל לי האסימון. חשבתי לעצמי 'איך זה שהוא מעדיף

עצמה מסבירה להם על זכויותיהם ועוזרת להם במילוי הטפסים. אבל מה שהיה לדבריה "רגע מכונן בחיי", הוא המפגש עם ליאור, חבר למחלקה שנפטר

להיות במחלקה בגלל שיש ארוחה חמה? איך יכול להיות שאני מרוויחה 20 אלף שקל בעבור הזכויות מביטוח לאומי ורשויות נוספות והוא, עם אותו אבחון, מתקשה למצוא מזון? באותו רגע הבנתי שיש לי שליחות, וכשיצאתי מבית החולים הקמתי את זזה"ר - זכויות והטבות רפואיות."

■ ■ ■

כיום עומדת מורן בראש עמותת זזה"ר, המורכבת ממתנדבים - חולים לשעבר שנרפאו

ציילומים: יהושע יוסף

"את ההשראה לשבת ולכתוב ולהתחיל בתהליך קיבלתי מהתחרות". ישי שריג

"אני מלווה אנשים משני צידי המתרחס בכל מה שקשור לתרומה. מזמינים אותי להרצאות בכל מיני מסגרות, ובעקבות המעורבות שלי בנושא, יש לי גישה לאנשים שלא לכל אחד יש גישה אליהם. קל לי יותר לדבר עם רופאים ולחבר אותם לאנשים"

"תוך כדי תנועה". ההשתלה עברה בהצלחה וישי היה אורח הכבוד בכר המצווה של המושל.

הספר יצא בשנה שעברה (תמוז תשע"ח, יולי 2018), וישי חילק עותקים לרבנים, לרופאים, לעובדים במשרד הבריאות ולאנשים שעוסקים בתחום, על מנת שידברו על הנר שא ויעלו אותו למודעות, כך שיותר אנשים יתרמו ויצילו חיים. בקרוב יוציא ספר שאותו יממן מפעל הפיס.

כתיבת הספר על תרומת כליות והתרומה האישית שלו, דחפו את ישי לעסוק בנושא באופן משמעותי. "בעקבות פרסום הספר אני משתתף בפורומים שונים של תורמי כליה", הוא מספר, "אני לוקח חלק בעבודתה הרבה של עמותת 'מתנת חיים' בראשות הרב ישעיהו הבר שליט"א, שעושים עבודה נפלאה אבל תמיד צריכים עזרה. מערבים אותי בתהליכים של תרומת כליה, מאחר שבתהליך כתיבת הספר העמקתי רבות בהיבט ההלכתי.

"אני מלווה אנשים משני צידי המתרחס בכל מה שקשור לתרומה. מזמינים אותי להרצאות בכל מיני מסגרות, אני מייעץ ומלווה אנשים שתורמים כליה או כאלו שזקוקים לתרומות. בעקבות המעורבות שלי בנושא, יש לי גישה לאנשים שלא לכל אחד יש גישה אליהם. קל לי יותר לדבר עם רופאים ולחבר אותם לאנשים, לתת להם תשובות.

"אני עוזר היכן שצריך ובכל אופן שאני יכול, מנסה לסייע לאנשים שלא יודעים איך להתכונן לתהליך. כיום הדגש מבחינתי הוא יותר בצד השני של המתרחס - אם בהתחלה הייתי עוזר יותר לאלו שרוצים לתרום, אני מלווה כיום יותר את אלו שצריכים לעבור את הניתוח ולקבל את הכליה, וזה אתגר מורכב יותר. האפשרות לעזור לאחרים מבחינתי היא מתנה".

שלו וזכה במקום הראשון - פרס בסך 25 אלף שקלים ומימון להוצאת ספר.

"הכתיבה לחיבור דרשה עיון בהמון מקורות, בדיקה של מידע, מדובר אמנם בחיבור בן שבעה עמודים, אבל ההכנה אליו דרשה עבודה רבה", אומר ישי, בן 34, נשוי ואב לשישה ("ממתין ללידה שביעית בע"ה"), "זו היתה עבודה מעמיקה של חודש בערך. מצאתי את עצמי לומד נושא ברמה שאף פעם לא למדתי, וכותב כפי שלא כתבתי מעולם. הזכיייה בתחרות החיבורים היתה מבחינתי אמירה מסוימת, ודחיפה מאוד גדולה שקיבלתי ממפעל הפיס".

מיום תחרות החיבורים פועל כבר 9 שנים, והוא נולד לאחר שבמפעל הפיס הבינו שנים וגברים מהציבור החרדי אינם יכולים לקחת חלק במרבית פעילויות התרבות המתקיימות במסגרת החברה במהלך השנה.

"ברגע שזכיתי החלטתי ללכת על הכתיבה, והשאלה היתה רק באיזה נושא", אומר ישי, "היו לי כל מיני נושאים כתובים ברמות כאלו ואחרות, אבל לא ברמה כפי שכתבתי בחיבור הזוכה. את ההשראה לשבת ולכתוב ולהתחיל בתהליך קיבלתי מהתחרות, ובעיקר מהזכיייה בה".

את הספר הראשון שלו - שאותו הוציא בפרויקט הרסטארט - החליט ישי לכתוב בנושא תרומת כליות, מהזווית האישית שלו, לאחר שהחליט לתרום בעצמו כליה לילד בן 13 ממשפחה חרדית. הוא פנה אל עמיתת "מתנת חיים" דרך מודעה, והם תיאמו בינו לבין הילה, שאותו למעשה לא פגש עד לניתוח עצמו.

בטרם התיישב לכתוב הוא חקר את הנושא, תחילה מהמקומות ההלכתיים, בהמשך מההיבטים הרפואיים ורק לאחר מכן החל בתהליך ההתרמה, כשהוא כותב את הספר

ההתנדבות והנתינה בחברה הישראלית", אומר יו"ר מפעל הפיס, אביגדור יצחקי. "היום אני בקשר עם עובדות סוציאליות מכל מקום בארץ שמפנות אלינו אנשים", מוסיפה מורן, "מגיעים אלינו מפה לאוזן, מהמלצות, וגם אנחנו מגיעים אליהם. אני מרצה בגדולים מהחיים' ובמרכזים נוספים, ואני הבן אדם היחיד שהוא חולה סרטן שנותן להם ייעוץ לזכויות. אנחנו העמותה היחידה שמתמחה במתן ייעוץ למימוש זכויות בחינם וללא שום תמורה".

מורן החלימה מהסרטן אך מוגדרת נכה. היא מסיימת בימים אלו דוקטורט במדעי המדינה, מתנדבת בגופים שונים ומעבירה הרצאות על הסיפור האישי שלה. עם הקמת העמותה נאלצה להתפטר מהביטוח הלאומי בגלל ניגוד עניינים.

"השאיפה היא להמשיך באותו כיוון עם העמותה, והחלום שלי הוא להקים קרן שתעזור לחולים מבחינה כספית עד שביטוח לאומי נכנס לתמונה", היא אומרת, "יש אנשים שצריכים לקבל כסף באופן מיידי או שהק"צבה לא מספיקה להם. אין לי ספק שאגשים את החלום הזה".

ישי שריג, בית אל "אני עוזר לתורמים ולנתרמים היכן שאפשר"

ישי שריג סיים הסמכה לרבנות לפני שמונה שנים ומאז לומד הסמכה לדיינות, במסלול של עשר שנים. את הקשר שלו עם מפעל הפיס התחיל במקרה לפני כשלוש שנים, כשקרא על תחרות החיבורים התורניים למגזר החרדי, שממנה גם קיבל השראה לעסוק בכתיבה באופן מעמיק.

אחד הנושאים שצד את עינו של ישי היה "נזקי שכנים", שבו עסק באותה עת במסגרת לימודיו. הוא נרשם לתחרות, שלח את החיבור

- הנותנים ייעוץ וסיוע חינוכי בכל נושא זכויות הטבות בביטוח לאומי, 19 משרדי ממשלה, רשויות מקומיות וחברות פרטיות. ברוב המיקרים החולים אינם מודעים לאותן זכויות או שאינם מוצאים את הכוחות הנפשיים להתעסק בכיורוקרטיה המתישה.

המשרד נמצא בביתה של מורן בת"א, אך רוב העבודה מתבצעת בפועל בבתי החולים. המתנדבים - מכל המגזרים, כדי שהשירות יהיה נגיש לכולם - מגיעים יחד עם מורן אל החולים, עוזרים להם במילוי הטפסים, במתן ייעוץ, במעקב, עוברים על הפוליסות. "כתושבת רמלה היה מאוד חשוב לי להגיע לפריפריות, איפה שבאמת זקוקים לעזרה", מספרת מורן, "העמותה סגרה בחודש שעבר ארבע שנות פעילות. עזרנו ל-3,500 איש מכל הארץ ומכל הגילים. אנחנו מסייעים לחולים במציאת מלווים שיעזרו להם בחזרה לשגרה. אנחנו גם משתפים פעולה עם עמותות נוספות לשינוי חקיקה בכל מה שקשור לזכויות החרדי, כי יש דברים שצריך לשנות דרך הכנסת". לפני שנה וחצי זכה המיזם במענק בסך 25 אלף שקלים, במסגרת התחרות "סטודנטים יוצרים שינוי" של מפעל הפיס והתאחדות הסטודנטים.

מורן: "הפרס הזה היה כל כך חשוב, גם כהוקרה על פועלנו. הייתי לבד לגמרי עד אז, ופתאום יש מי שחולק. והוא חשוב גם כדי שנצליח להמשיך להחזיק ולשרוד בזכות מפעל הפיס גם הצלחנו להתרחב".

במסגרת התחרות, שנערכה לראשונה לפני שלוש שנים, מעניק מפעל הפיס ליזמים סיוע כספי במטרה לעזור להם להזניק את היוזמה שלהם קדימה. בין השאר, הקריטריונים לזכיייה בתחרות הם השפעה על אוכלוסייה רחבה ככל שניתן, חדשנות, מעורבות בפעילות בפריפריה וקידום ערכי שוויון, צדק ואחרון.

"מטרת התחרות היא לעודד את רוח